

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет філології

Кафедра журналістики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РЕДАКТОРСЬКИЙ ПРАКТИКУМ

Освітня програма: **Журналістика**
Перший (бакалаврський) рівень

Спеціальність: **061 Журналістика**

Галузь знань: **06 Журналістика**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “25” серпня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Редакторський практикум
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Викладач	Савчук Руслана Любомирівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики
Контактний телефон викладача	0978123234
E-mail викладача	ruslana-savchuk@ukr.net
Формат дисципліни	денна
Обсяг дисципліни	180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Обговорення методологічних і загальнонаукових аспектів курсу, особливостей виконання різних форм робіт. Згідно з графіком консультацій.
2. Анотація до курсу	
Курс «Редакторський практикум» покликаний забезпечити майбутнього фахівця прийомами роботи з текстами різних газетних видів і жанрів, їх тематичною і композиційною структурою, фактологічним матеріалом, мовою і стилем відповідно до чинних норм тих наук, з якими взаємодіє редагування. Ця дисципліна спрямована на аналіз і вдосконалення газетного тексту у зв'язку з підготовкою його до друку. Основою такої діяльності є критичний аналіз журналістського матеріалу задля правильної оцінки та допомога автору в удосконаленні його форми і змісту. Предметом курсу «Редакторський практикум» як наукової дисципліни є редакторська праця з підготовки до друку текстового матеріалу, яка містить такі складники: аналіз тематичної організації твору (визначення головної і побічних тем, робота над тематичними відхиленнями); аналіз композиційної структури твору, перевірка її логічності; роботу з фактичним матеріалом, перевірку його точності і достовірності; виявлення і виправлення порушень логічних зв'язків у тексті; мовну правку; редакційно-технічну обробку.	
3. Мета та цілі курсу	
<i>Мета</i> курсу – узагальнити знання фахівця з дисциплін мовознавчих циклів, сформувати його мовну культуру і сприяти виробленню практичних навичок роботи з конкретним текстом. <i>Основні завдання (цілі) курсу:</i> 1) з'ясувати аспекти редагування, зокрема й редагування тексту (газетного, рекламного тексту); 2) ознайомити з вітчизняним та зарубіжним досвідом газетного виробництва, з історією української преси загалом; 3) сформувати уявлення про практичну діяльність редакції друкованого періодичного видання, його структуру, основні способи й форми газетного виробництва; 4) визначити особливості аналізу тексту як методу об'єктивної характеристики й оцінки, а також шляхи вдосконалення рукопису у процесі його підготовки до друку; 5) з'ясувати методику редагування, прийоми і засоби реалізації рекомендацій, сформульованих упродовж редакторського аналізу: різними видами правки (вичитування, доопрацювання, переробки, скорочення), техніку аналізу тематичної, композиційної і логічної організації тексту, роботу з фактологічним матеріалом і т. ін.; 6) розкрити особливості редагування текстів різних жанрів.	
4. Компетентності	
У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен здобути такі компетентності: – здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології в практичній діяльності; – знання та розуміння предметної області й професійної діяльності журналіста;	

- здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії й реалізації її у професійній діяльності;
- здатність бути креативним, застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях;
- здатність вільно і грамотно, усно та письмово спілкуватися державною мовою, утверджувати національні гуманістичні ідеали, мовне й культурне багатство України;
- здатність планувати свій час, працювати автономно, самостійно;
- здатність працювати в колективі, мотивувати на досягнення мети, приймати раціональні рішення, створювати психологічно позитивний клімат, діяти на базі етичних принципів, готовність брати ініціативу на себе;
- здатність до побудови та реалізації власної траєкторії навчання упродовж життя (навчання та самоосвіта), коригування власної професійної діяльності в контексті основних професійних вимог до журналіста;
- здатність виконувати власне дослідження на належному рівні;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність володіти навичками ведення дискусії й наукової полеміки, написання аналітичних і публіцистичних текстів, дотримуватись норм правопису сучасної української мови;
- здатність вільно оперувати фаховими термінами для виконання професійних завдань;
- володіння основними мовознавчими поняттями, здатність застосовувати їх у процесі аналізу та інтерпретації текстів різних стилів (зокрема публіцистичного);
- здатність кваліфіковано аналізувати навчальні матеріали й добирати посібники й підручники, які найбільше відповідають цілям і умовам навчання;
- здатність розвивати когнітивні, психомоторні, поведінкові механізми – пам'ять, увагу, критичне ставлення, почуття відповідальності та ін.;
- здатність ефективно і компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в професійній сфері;
- здатність проводити дослідницьку роботу, дотримуючись принципів академічної доброчесності;
- вільно спілкуватися з професійних питань державною мовою усно і письмово, використовувати її для організації ефективної комунікації та навчання;
- знати і розуміти систему мови, загальні властивості мистецтва слова, історію української мови, вміти застосовувати набуті знання у професійній діяльності;
- знати норми української літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності;
- організовувати процес свого навчання і самоосвіти (самостійної роботи); професійно-методичну та навчальну діяльність;
- володіти навичками пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел, кваліфіковано презентувати результати професійної (наукової, інноваційної) діяльності із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;
- бути здатним визначати рівень особистісного і професійного розвитку, моделювати траєкторію особистісного самовдосконалення;
- уміти аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати наукових досліджень у сферах журналістики та мовознавства; оцінювати результати власних наукових досліджень із використанням сучасних методів науки, інформаційних та інноваційних технологій;
- дотримуватися правил академічної доброчесності.

5. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- визначення понять «літературне редагування», «технічне редагування», «художнє редагування», їх диференційні ознаки;

- визначення понять «газета», «журнал», «преса», «періодика»;
- історію та теорію редагування текстів;
- техніку оформлення газетного тексту;
- основи редакторського аналізу тексту;
- види газетних текстів та особливості їх редагування;
- логічні засади редагування;
- особливості різних видів композиційної структури і композиційних шаблонів;
- методику редакторського аналізу композиції рукопису;
- методику праці редактора над фактичним матеріалом;
- мовностилістичні особливості газетного та рекламного тексту.

уміти:

- застосовувати на практиці набуті теоретичні знання;
- здійснювати тематичний аналіз тексту;
- перевіряти логічну будову тексту;
- перевіряти точність і достовірність фактологічного матеріалу;
- аналізувати композиційну структуру тексту;
- здійснювати правку тексту, застосовуючи коректурні знаки;
- працювати зі зверстаним текстом, контролювати його основні елементи;
- користуватися прийомами видалення типових нормативно-стилістичних помилок.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	24
практичні заняття	36
самостійна робота	120

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Норматив- ний / вибірковий
4	061 Журналістика	2	Норматив- ний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Літерату- ра	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Теоретичні засади редагування 1. Мета та завдання курсу «Редакторський практикум». Основи редагування: об'єкт, предмет, методологія. 2. Способи комплексного аналізу сутності редагування. Дискусійні моменти у витлумаченні поняття «редагування» у вітчизняній та зарубіжній практиці. 3. Нормативний та творчий зміст редагування. 4. Аспекти редагування. Літературне редагування. Художнє, технічне, наукове редагування.	Лекція. Практич- не заняття. Самостій- на робота	Відпові- дно до списку рекомен- дованих джерел	Опрацювати відповідні наукові джерела, виконати завдання, указані в інструктивно- методичних матеріалах до практичних занять. 2 год; 2 год; 10 год.	5 балів	Протягом семестру згідно з розкла- дом

Тема 2-3. Історія виникнення та розвитку редагування 1. Виникнення редагування. 2. Періодизація розвитку редагування. 2. Процес становлення редагування в Україні. <i>Індивідуальне завдання</i> (презентація)	Лекція. Практичне заняття. Самостійна робота	Відповідно до списку рекомендованих джерел	Опрацювати відповідні наукові джерела, виконати завдання, указані в інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять. 2 год; 4 год; 10 год.	5 балів	Протягом семестру згідно з розкладом
Тема 4-5. Редактор і текст 1. Текст як основний об'єкт редакторського аналізу. Основні риси й ознаки тексту. Створення журналістського тексту в ЗМІ. 2. Суть діяльності редактора. Завдання редактора. 3. Етапи роботи редактора над текстом. 4. Особливості редакторського читання тексту. Визначення меж редакторського втручання в текст. 5. Проблема «автор – редактор». 6. Типові психологічні помилки в текстах ЗМІ. Типові помилки в інтерв'юванні. <i>Індивідуальне завдання:</i> буклет «Безграмотній рекламі – не місце в міському транспорті!» тощо.	Лекція. Практичне заняття. Самостійна робота	Відповідно до списку рекомендованих джерел	Опрацювати відповідні наукові джерела, виконати завдання, указані в інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять. 4 год; 4 год; 10 год.	5 балів	Протягом семестру згідно з розкладом
Тема 6. Правка як складник редакторського редагування 1. Поняття правки. Основні завдання правки. 2. Види правки тексту й практика засобів масової інформації. 3. Методичні вимоги до правки.	Лекція. Практичне заняття. Самостійна робота	Відповідно до списку рекомендованих джерел	Опрацювати відповідні наукові джерела, виконати завдання, указані в інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять. 2 год; 2 год; 10 год.	5 балів	Протягом семестру згідно з розкладом
Тема 7-8. Методика редакторського аналізу тексту 1. Поняття композиції.	Лекція. Практичне	Відповідно до списку	Опрацювати відповідні наукові	5 балів	Протягом семестру згідно з

Критерії, принципи та схема редакторського аналізу композиції тексту. 2. Рубрикація тексту. Методичні прийоми редагування рубрик. Редагування різних видів рубрик. 3. Вимоги до редагування абзаців і переліків. 4. Робота редактора над нумерацією, родовими позначеннями та змістом рубрик. Завдання: структура текстів різних газетно-журнальних видань (порівняльний аналіз)	заняття. Самостійна робота	рекомендованих джерел	джерела, виконати завдання, указані в інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять. 2 год; 4 год; 10 год.		розкладом
Тема 9. Логічні засади редагування тексту 1. Особливості редакторського аналізу, що відповідає законам і нормам логічного мислення. 2. Основні завдання редактора в оцінюванні тексту журналістського твору з логічного погляду. 3. Прийоми виявлення логічних зв'язків. 4. Формування в редактора навиків усунення логічних помилок. Завдання: редагування рекламних текстів (виявлення логічних та мовних помилок)	Лекція. Практичне заняття. Самостійна робота	Відповідно до списку рекомендованих джерел	Опрацювати відповідні наукові джерела, виконати завдання, указані в інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять. 2 год; 2 год; 12 год.	5 балів	Протягом семестру згідно з розкладом 3
Тема 10. Види журналістських текстів та особливості їх редагування 1. Різні трактування поняття «вид тексту». 2. Види текстів за способом викладу матеріалу. Особливості їх редагування. 3. Текст-розповідь і особливості його редагування. 4. Текст-опис і специфіка його редагування. 5. Особливості редагування тексту роздуму. Специфіка редагування тексту-визначення.	Лекція. Практичне заняття. Самостійна робота	Відповідно до списку рекомендованих джерел	Опрацювати відповідні наукові джерела, виконати завдання, указані в інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять. 2 год; 2 год; 10 год.	5 балів	Протягом семестру згідно з розкладом 3

Тема 11-12. Різновиди журналістських текстів за їх жанрово- та структурно-стилістичними особливостями 1. Офіційно-інформативний, інформативно-діловий, неофіційно-інформативний різновиди журналістських текстів. 2. Інформативно-експресивний та інформативно-аналітичний різновиди журналістських текстів. 3. Репортажний, газетно-науковий, експресивно-публіцистичний, узагальнювально-директивний, урочисто-декларативний, нарисовий, фейлетонний (сатиричний) різновиди журналістських текстів. 4. Блог як особливий вид електронних ЗМІ. Поняття «блог». Функціональні особливості блогів у ЗМІ. Класифікація блогів. 5. Основні вимоги до публікації блогів. Типові помилки	Лекція. Практичне заняття. Самостійна робота	Відповідно до списку рекомендованих джерел	Опрацювати відповідні наукові джерела, виконати завдання, указані в інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять. 2 год; 4 год; 12 год.	5 балів	Протягом семестру згідно розкладом 3
Тема 13-14. Методика праці редактора над фактичним матеріалом. 1. Факт у журналістському тексті. Основи методики редакторської роботи над фактичним матеріалом. 2. Перевірка фактичного матеріалу. Редакційно-технічне оформлення фактичного матеріалу. 3. Типові фактичні помилки. Психологічні причини фактичних помилок. 4. Фактологічні особливості журналістських текстів різних видів і завдання редактора під час їх аналізу. Види фактичного матеріалу. Завдання: редагування текстів (із врахуванням фактологічних особливостей)	Лекція. Практичне заняття. Самостійна робота	Відповідно до списку рекомендованих джерел	Опрацювати відповідні наукові джерела, виконати завдання, указані в інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять. 2 год; 4 год; 12 год.	5 балів	Протягом семестру згідно розкладом 3
Тема 15-16. Мовнотилістичні особливості тексту в ЗМІ та завдання редактора.	Лекція. Практичне заняття. Самостій-	Відповідно до списку рекомен	Опрацювати відповідні наукові джерела,	5 балів	Протягом семестру згідно розкла- 3

1. Медіасофія та медіапрагматика. Мова засобів масової інформації. 2. Місце медіалінгвістики в системі наук про ЗМІ. Вимоги до мови преси. 3. Редакторський аналіз мовностилістичних особливостей тексту в ЗМІ. 4. Практика слововживання в сучасних українських ЗМІ та завдання редактора. 5. Залежність мовностилістичних особливостей тексту від специфіки засобу масової інформації, від жанру твору, від типу видання, від мовного оточення автора. Завдання: редагування текстів (із врахуванням мовностилістичних особливостей тексту)	на робота	дованих джерел	виконати завдання, указані в інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять. 2 год; 4 год; 12 год.		дом
Тема 17-18. Типові мовні помилки в ЗМІ 1. Причини виникнення та способи уникнення мовних помилок. 2. Типові орфографічні помилки в журналістських текстах. 3. Типові лексичні помилки в журналістських текстах. Типові граматичні помилки в журналістських текстах 3. Типові пунктуаційні помилки в журналістських текстах. Завдання: редагування текстів (виявлення орфографічних, лексичних, граматичних, пунктуаційних помилок)	Практичне заняття. Самостійна робота	Відповідно до списку рекомендованих джерел	Опрацювати відповідні наукові джерела, виконати завдання, указані в інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять. 2 год; 4 год; 12 год.	5 балів	Протягом семестру згідно з розкладом 3
7. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу			Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт «9.3. Види контролю» Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»). Режим доступу: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-		

	protsesu-v-DVNZ-«Prykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-Vasylia-Stefanyka».pdf Загальні 100 балів включають: 20 балів за практичні заняття; 15 балів за самостійну роботу; 15 балів за контрольну роботу; 50 балів за іспит.
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань.
Практичні заняття	Робота на практичному занятті оцінюється за п'ятибальною шкалою залежно від повноти відповіді студента.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання всіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.
8. Політика курсу	
Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення 1 https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/положення-про-запобігання-плагіату-у-ДВНЗ-Прикарпатський-національний-університет-імені-Василя-Стефаника.pdf?fbclid=IwAR2OZ7ieedYbWar3YLAu5arEPfHIWJvA8ahWmpLODcN6M2XRt7GPFip0uT8 і Положення 2 https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/02/code_of_honor.doc?fbclid=IwAR14PNKKG9iKdUn4NJsjoX0rOCZr7YVFeNGdlgE3J2alaDNsc_GiizOs3_NQ	
9. Рекомендована література	
1. Видавнича справа та редагування в Україні : постаті і джерела (XIX – перша третина XX ст.) : навч. посіб. Львів : Світ, 2003. 612 с. 2. Волощак М. Неправильно-правильно : довідник з українського слововживання (за матеріалами засобів масової інформації). 2 вид., доп. К. : Просвіта, 2004. 159 с. 3. Зелінська Н. В. Теоретичні засади роботи редактора над літературною формою твору. Літературне опрацювання тексту. К. : УМКВО, 1989. 76 с. 4. Іванченко Р. Г. Літературне редагування : посіб. К. : Парламентське вид-во, 2003. 246 с. 5. Капелюшний А. О. Редагування в засобах масової інформації. Львів : ПАІС, 2005. 303 с. 6. Капелюшний А. О. Стилїстика і редагування журналістських текстів. Львів : ПАІС, 2003. 344 с. 7. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. Львів : ЛНУ, 2000. 68 с. 8. Караман С. О., Караман О. В., Плющ М. Я. Сучасна українська літературна мова : навч. посіб. К. : Літера ЛТД, 2011. 560 с. 9. Куляс П. П. Редагування газетних та журнальних матеріалів : курс лекцій. К. : Ун-т «Україна», 2002. 84 с. 10. Різун В. В. Літературне редагування : підручник. К. : Либідь, 1996. 236 с. 11. Тимошик М. С. Видавнича справа та редагування : навч. посіб. К. : Наша культура і наука, 2004. 224 с. 12. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. К. : Наук. думка, 2019.	

Викладач: кандидат філологічних наук, доцент **Савчук Руслана Любомирівна**